

FOMENT

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, diumenge 8 de Juny de 1913

Núm. 133

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE
LUXOSOS HABITACIONS
QUARTO DE BANY I DUTXA

AGUSTI CASANOVAS
Cotxes a tots els trens - Plaça de Prim - REUS - Telefon núm. 28

SALO DE LECTURA, PIANO I VISITES
SERVEI DE GRAN LLUIMENT
PER A BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50. - RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON. - TELEFON 763. - BARCELONA

Tots els dies de 12 a 3 concerts. - Els divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. - Dissapte menú corrent i vegetarià. - Gran menjador per a 500 comensals. - Esplèndida il·luminació. - Servei esmerat. - Cuina selecta. - Perruqueria i bany.

LA DEROGACIÓ DE LA LLEI DE JURISDICCIONS

En les mateixes sessions en que els primers oradors del Parlament fan gala de les seves dots oratòries per a defensar la política particular i combatre la del bando contrari, se discuteix al Congrés la llei derogativa de la de Jurisdiccions.

Diem discuteix i no és precisament aquesta la millor paraula. No's discuteix, ni en prou feines se'n parla. Com si aquella llei, qual projecte aixecà un poble i quina aprovació feu portar en so de guerra una magna embaixada a la capital d'Espanya, fós una senzilla disposició que afectés únicament als veïns de Portollano el viejo, se portà la discussió de la seva derogació d'una manera planera, simple, sense cap estridència en el Congrés, sense cap moviment d'opinió fora.

Els diaris no hi han parat la atenció que's mereix; el poble a fe si sab que és lo que's va a derogar i que és lo que ve a substituir la part derogada. Si la cosa va de bo, perque tractant-se den Romanones tota precaució és poca, si s'arriba a fer desaparèixer aquesta iniquitat que representa la llei de jurisdiccions, el poble ne tindrà el mateix coneixement que té de la pensió que's concedeix a la viuda d'un benemerit guardia civil que mor en l'exercici de les seves funcions.

Pitjors funerals no's podien fer a la monstrositat que'ns llegà l'il·lustre ateneïsta i funest polític, don Segimón Moret. Nosaltres no'ls hauriem volgut aquests funerals. Són massa pobres i massa tristos. Tenim por de que'ls resos no seràn prou fervents.

Els hauriem volgut dignes del mort. Cridaners, llampants, sumptuosos. Insiscers, si; que tothom hi hagués plorat llàgrimes de plora-còssos; emperò que s'haguessin sentit els plors. No com ara que se celebren sense

avis ni esqueles. Talment com si temessin els testimonis a l'igual d'aquells enterros simulats en visites al cobro d'un segur.

Com deïem, nosaltres hauriem preferit, i aixís creiem que devia fer-se, que l'opinió s'hagués moguda; que la premsa, que'ls partits polítics, que tothom hi hagués donat l'importància que en sí reverteix la desaparició d'una llei a l'ampar de la qual tantes víctimes s'han ocasionat i particularment en terra nostra.

I entenem que devia fer-se no encara per a donar l'assentiment a la derogació de la llei iníqua, sinó per a que'l poble, els ciutadans que tenen perfecte coneixement de lo que era i lo que representava aquella, sapiguen en quin article del codi civil o militar han anat a parar les penes que se senyalaven en la vergonyosa llei del senyor Moret.

Perque no volem creure que's deixin sense penar els delictes que fixava la llei de jurisdiccions, si no que tal com tenim entès i d'acord al dret, seràn els tribunals ordinaris qui deuràn entendre en els mateixos, deixant a la jurisdicció militar tots aquells delictes que en virtut dels seus codis ja li pertocava entendre-hi.

Tal vegada la cosa no va tant planera i en l'ànim del jefe del govern està que la tal derogació no's porti a terme i per això no s'han aixecat les veus per a celebrar gojoses la desaparició de la llei dels tristos destins, però sigui com sigui, la sola presentació al Congrés del projecte de derogació havia de bastar per a que, al menos, s'hi interessés al poble que motiva la seva promulgació i s'aixecà virilment per a combatre-la.

Ara que la llei va a desaparèixer, que menos pot desitjar Catalunya, que saber lo que deix darrera seu al morir-se?

Contra la metàfora

El director d'un diari de Saïga ha prohibit terminantment als redactors l'ús de la metàfora, amenaçant los amb l'expulsió.

Allà no's podràn doncs emplear metàfores o frases tant conegudes com allò de «la ven de l'honor», «el crit de la consciència», «les fiblades del remordiment», «la trompeta de la fama», «el carro del progrés», «el torrent de les passions», etc., etc.

Es ben difícil que'ls redactors se'n desveïen d'una manera soptada, tant difícil o més de lo que'ns ha sigut a nosaltres d'ençà de les normes l'ús de la i en lloc de la y.

Són coses que volen temps, perque amb la voluntat solsament no n'hi ha pas prou per a desvejar se'n, quan se està avesat o viciat de temps.

La disposició d'aquell director mereix un aplauso.

Al menos en aquell diari, i tot és començar, s'hi haurà acabat allò que tant s'estila de: «La magnífica casa de campo que se hace construir D...»

«La concurrencia a la fiesta era inmensa y distinguidísima...»

«Los espléndidos salones de la aristocrática morada de los señores...»

«La fiesta terminó con un espléndido luna...»

«El orador arrebató al auditorio con su maravillosa elocuencia...»

«La nueva entidad será una de las más florecientes sociedades de...»

Frases que'ls que estem en el secret llegim com estan escrites, però tots sabem que:

«La magnífica casa, etc., etc.», és una especie de barraca gran.

«La cocurrencia inmensa», eren una vintena de persones desconegudes i mal comptades.

«Los espléndidos salones...» són una sala i arcova i «el espléndido luna» dugues galetes per barba amb mitja copefa de vi esp-trencat. Que «el orador que arrebató...» és «ció» empeltat de d'or-formo, i que «la nueva sociedad» de tan espléndit pervindre vé a ser una colla que han de fer jugar al moço i tot per poder fer la manilla.

I etz, etz.

Això que ho haurà evitat aquell director, si el creuen els redactors, serà en benefici de la veritat, però ben segur que en perjudici del diari perque jaón tanta la gent que volen que'ls dignu mentides!

Són tants els que quan hi ha una desgracia els sab greu de no esser la víctima per a poder veure l'endemà el seu nom al diari!

El procés den Fábregas

De tots els llavis surt la més enèrgica condemna del procés en que's troba encartat en Fábregas, pel concessionari del monopoli de les aigües de Reus.

Tot-hom reputa aital procés com quelcom inconcebible, sense precedents, que no s'hauria de tolerar prosperés, costi lo que costi.

Perque el procés den Fábregas és el procés de Reus, car nostre amic està processat per haver defensat els interessos del seu poble, amenaçant amb el projecte Caballé, i això és una ofensa col·lectiva que's fa als reusenens.

O sinó, anem a demostrar-ho.

Sapigut és que en Caballé escrigué una carta infamant als nostres amics Fábregas, Loperena, Recasens i Cavallé, llençant damunt d'ells el fang de la calumnia, per a merma'ls-hi prestigi i autoritat en sa oposició al ruinós projecte de monopoli de les aigües.

En Fábregas contestà personalment amb una carta an en Caballé, rebutjant amb energia l'especie calumniosa per aquest llençada, qual carta és la materia o cos del suposat delicta d'injúria, pel qual està processat nostre amic a instància o querella del diputat a Cortes per Gandesa, concessionari del susdit monopoli.

Voleu, doncs, un insult més gros per Reus, que'ls seus defensors, que'ls que vetllen pels seus interessos, se vegin processats precisament per cumplir amb el seu deber i la seva consciència, anant contra un projecte que consideren ruinós per la ciutat?

Doncs és aquest el cas den Fábregas. Però encara hi ha més: en Fábregas és fill de Reus; en ell hi té els seus fonsos amors, les més arrelades simpaties;

la familia, els seus amics d'infantesa, les relacions i els seus afectes més íntims. A Reus hi té en Fábregas el seu patrimoni, els seus negocis; en una paraula, en Fábregas és de Reus i a Reus perteneix.

Ademés, actualment el nostre amic està desempnyant un càrrec d'elegició popular: el de regidor, lo qual acaba de refermar el sentit que nosaltres donem a les anteriors ratlles en demostració de que en Fábregas és un reusenens de soca arrel.

Doncs bé; qui és que tracta de desterrar-lo? Qui pretén foragitar al nostre amic de la seva llar, de la seva ciutat nadiua, d'entre'ls afectes i amistats de tota la vida? Qui és, en fi, que vol despullar al poble de la representació den Fábregas, allunyant-lo de Casa la Vila?

Un senyor foraster, natural d'Amèrica i establert a Tarragona; en Caballé i Goyeneche.

Aquest home que a Reus ni'l coneixien abans d'intentar el seu negoci amb les aigües de la ciutat; aquest és qui pretén que's desterrí al nostre compatriota, al nostre país i estimat amic don Evarist Fábregas.

D'aquí que l'ofensa sigui manifesta per al nostre poble i ens permeti dir que'l processament den Fábregas és el processament de Reus per al que s'han d'interessar tots els reusenens que tinguin la dignitat i l'orgull de tals, fent que no prosperin els incalificables intents de qui ademés de negociar amb el patrimoni col·lectiu de nostra ciutat, tracta de vexar-la, d'humiliar-la i escarnir-la en la persona dels seus representants lligítims portant-los al desterro.

PROPOSICIÓ presentada per la minoria nacionalista republicana en la darrera sessió municipal

Excm. Sr.:

En vista dels profitosos resultats per als obrers de les institucions de previsió que funcionen a Bèlgica, Anglaterra i França, signé fundada a Barcelona la Caixa de Pensions per a Vellesa i d'Estalvi i pos després naixia, a l'impuls del benemerit Institut de Reformes Socials, l'Institut Nacional de Previsió, organisme declarat d'utilitat pública; les garanties concedides a l'Institut de

Previsió s'han fet extensives oficialment a la Caixa de Pensions i aquesta ha adquirit una vida plètòrica, rebrotant en varis indrets de Catalunya, suplantant, en conjunt, en milers de cors, la sinistra temença d'una vellesa miserable, per una plàcida visió d'independència.

Ara que la Caixa de Pensions ha obert una sucursal en nostra ciutat, els regidors que soscriuen creuen arribada l'hora de que l'Ajuntament prengui una iniciativa que sens dubte seria vista amb immensa simpatia, tota vegada que juntaria l'estímul dintre l'ensenyança pública, amb el plausible propòsit de despertar les pràctiques de la previsió.

L'Ajuntament de Reus podria iniciar una orientació en el camp de les reformes socials, seguint la marxa progressiva que en aquesta obra de millorament segueixen els poders de l'Estat, Dipu-

(c) Ministerio de Cultura 2005

ALS VITICULTORS.

parteix amb dificultat, és necessaria una quantitat major de sulfat per a produir els mateixos efectes i és freqüent l'obstrucció dels pulveritzadors quedant en el fons dels recipients la major part del sulfat fet, omanem el PAPER REACTIU SERRA de resultats excel·lents i preu infim.

Es de suma conveniència que'l caldo bordelès que prepara el viticultor per a combatre les malalties criptogàmiques sigui precisament neutre. La preparació no ha d'ésser ni àcida, ni bàsica; perquè, si és lo primer, ataca les fulles del cep cremant-les i com resulta, además, molt soluble, és fàcilment arrastrada per les plujes i és nula la seva acció benèfica. Si, pel contrari, és excessivament bàsica, aleshores se diposita amb rapidesa, se re-

MANERA D'EMPLEAR EL PAPER REACTIU SERRA

Quan s'hagi tirat en la solució de sulfat de coure, una quantitat prudencial d'aigua de calç, se sumergeix en la barreja una tira de paper reactiu. Si aquest, permaneix blanc, és que no hi ha encara prou calç i se n'hi va afegint fins que, al sumergir-lo de nou, adquireixi el paper un color fort vermell.

CADA LLIBRET VAL 25 CÈNTIMS

FARMACIA SERRA

ARRAVAL DE SANTA AGNA, 80

REUS

VIDRES PLANS

VIDAL GERMANS I C^a

Martí Napolità (Alcañiz), 7
REUS

IBARRA i C^a Stat. en Cmta. SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcia-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián.—Servei rapit eventual per a Galicia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander i Bilbao, empleant solsament 14 dies en el viatge.—S'expedeix coneixement directe pera Larca i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor "Luarca núm. 3," i per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennià i d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unic servei fixe i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres

PROXIMES SORTIDES

Per a la Costa d'Espanya

Juny	5	Vapor Cabo San Vicente
"	12	" Toriñana
"	19	" San Antonio
"	26	" Peñas
Juliol	3	" Nao

Per a Cette i Marsella.

Juny	6	Vapor Cabo San Antonio
"	13	" Peñas
"	20	" San Sebastián
"	27	" San Martín
Juliol	4	" Quejo

Per a més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PERES. - Real, núm. 32. - Telefon núm. 45

DESCUBRIMIENTO SENSACIONAL

Curación radical de todas las enfermedades de la piel, de las llagas de las piernas y del artrismo, reumatismo, gota, dolores, etc., por medio del

Tratamiento de L. RICHELET

Antes de la curación

Después de 15 días del tratamiento

Hemos señalado ya a los lectores de nuestro periódico, el Descubrimiento sensacional del Sr. RICHELET (farmacéutico-químico) en Sedan (Francia), en lo concerniente a las enfermedades de la piel y de la sangre. A continuación indicamos las afecciones que más particularmente son curadas por este prodigioso tratamiento:

Eczemas, herpes, impetigos, acnes, sarpullidos, prurigos, rojecas, sarpullidos farináceos, psoriasis, sycosis de la barba, comezones, enfermedades del cuero cabelludo, afecciones de la nariz y oídos, llagas y eczemas varicosas de las piernas, enfermedades sífilíticas.

La curación es igualmente segura en los trastornos de la circulación en el hombre y en la mujer, y en el artrismo, reumatismo, gota, dolores, etc.

JAMAS HA HABIDO UN DESACIERTO.
Este maravilloso tratamiento, ejerce su acción tanto en el punto donde se localiza el mal como en la sangre, que la deja completamente purificada y regenerada.

El tratamiento de L. Richelet se encuentra en todas las buenas farmacias y droguerías de España, Canarias y Baleares.

Pídase hoy mismo un folleto ilustrado en lengua española al autor Sr. RICHELET, al depositario general en España D. FRANCISCO LOYARTE, droguería, calle San Marcia 33, SAN SEBASTIAN, y será remitido gratuitamente.

L. RICHELET, 13, rue Gambetta, SEDAN (Francia)
DEPÓSITO GENERAL Y VENTA.—Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de San Ignacio de Loyola, 9, San Sebastián.
Venta en Reus.—A. PUNYED LLOBERAS, calle Llovera, 47.—ANTONIO SERRA Arrabal de Santa Ana, 80.

EL BRUCH

Domicili social: Concepció, 14.

REUS. L'unió fa la força

Fi de l'Associació.—L'Associació EL BRUCH, permet crear i constituir un dot per als fills, una herència per a la família i en particular un capital per a matrimonis que pensin en el dia de demà en que la soletat d'un dels dos pot causar-los la misèria. Els sollicitants deuen tindre en compte que sols abonant en els quatre primers mesos del seu ingrés una módica quantitat per a gastos d'administració, podran assegurar un capital de 1.000 a 50.000 pessetes a base del verdader mutualisme.

Pólices pagades fins a la fetxa 12, havent desembolsat 235'70 i cobrant els seus hereders 4.744'00 pessetes. Quotes assegurades 1.293, formant un Capital inscrit de 1.293.000 ptes.

La correspondència al Director General don **A. Bieto Baldrich**

TOTS PER A UN. UN PER A TOTS

Anunci aprovat per la Comissaria General de Segurs).